

Datum van inontvangstneming : 11/08/2021

Zaak C-394/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

28 juni 2021

Verwijzende rechter:

Curtea de Apel București (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 juni 2021

Verzoekster:

Bursa Română de Mărfuri SA

Verweerster:

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE)

Andere partij in de procedure:

Federația Europeană a Comercianților de Energie (European Federation of Energy Traders)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep waarbij verzoekster, de Bursa Română de Mărfuri (Roemeense grondstoffenbeurs) de Curtea de Apel București (rechter in tweede aanleg, Boekarest, Roemenië) verzoekt om verweerster, de Autoritate Națională de Reglementare în domeniul Energiei (nationale regelgevende instantie op energiegebied, Roemenië; hierna: „ANRE”) te gelasten om haar op grond van verordening (EU) 2019/943 een vergunning voor de organisatie en het beheer van gecentraliseerde elektriciteitsmarkten te verlenen.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wordt verzocht om uitlegging van verordening (EU) 2019/943, richtlijn (EU) 2019/944, artikel 4, lid 3, VEU, de artikelen 101 en 102 VWEU, en artikel 106, lid 1, VWEU.

Prejudiciële vragen

- 1) Staat verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, en met name artikel 1, onder b), en artikel 3 daarvan, gelet op de bepalingen van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU, eraan in de weg dat een lidstaat sinds de datum van inwerkingtreding van die verordening nog steeds slechts één vergunning verleent voor de organisatie en het beheer van gecentraliseerde elektriciteitsmarkten? Is de Roemeense Staat sinds 1 januari 2020 verplicht om een bestaand monopolie betreffende het beheer van de elektriciteitsmarkt te beëindigen?
- 2) Valt een beheerder van een elektriciteitsmarkt als een grondstoffenbeurs onder de werkingssfeer *ratione personae* van de beginselen van vrije mededinging van verordening (EU) 2019/943, en met name artikel 1, onder b) en c), en artikel 3, daarvan? Is voor het antwoord op die vraag relevant dat artikel 2, punt 40, van verordening (EU) 2019/943 voor de definitie van elektriciteitsmarkten verwijst naar de definitie van elektriciteitsmarkten in artikel 2, punt 9, van richtlijn (EU) 2019/944?
- 3) Moet de verlening door een lidstaat van één vergunning voor het beheer van de elektriciteitsmarkt worden aangemerkt als een beperking van de mededinging in de zin van de artikelen 101 en 102 VWEU *junctis* artikel 4, lid 3, VEU en artikel 106, lid 1, VWEU?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en Unierechtspraak

Artikel 4, lid 3, VWEU, de artikelen 101 en 102 VWEU en artikel 106, lid 1, VWEU

Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, artikel 1, onder b) en c), artikel 2, punt 25, artikel 3, artikel 10, leden 4 en 5

Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU, overwegingen 2 en 3, artikel 2, punten 9, 18 en 57

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Legea energiei electrice și a gazelor nr. 123/2012 (wet nr. 123/2012 betreffende elektrische energie en aardgas), artikel 10, lid 2, onder f), waarin is bepaald dat de bevoegde autoriteit één vergunning verleent voor de beheerder van de elektriciteitsmarkt en één voor de beheerder van de balanceringsmarkt.

Ordinul ANRE nr. 12/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice (besluit ANRE nr. 12/2015 houdende goedkeuring van de regeling tot verlening van vergunningen en autorisaties in de elektriciteitssector)

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Op grond van de Legea privind bursele de mărfuri nr. 357/2005 (wet nr. 357/2005 inzake grondstoffenbeurzen) heeft verzoekster sinds 1992 een status van autonome instelling met algemene bevoegdheid voor het beheer van markten van algemeen belang.
- 2 Op 20 augustus 2020 heeft verzoekster bij de ANRE op grond van verordening (EU) 2019/943 een vergunning aangevraagd voor de organisatie en het beheer van gecentraliseerde elektriciteitsmarkten, en alle in besluit nr. 12/2015 van de ANRE voorgeschreven documenten ingediend.
- 3 De ANRE heeft deze vergunning geweigerd, waarna verzoekster beroep heeft ingesteld bij de Curte de Apel București en die rechter heeft verzocht verweerster te gelasten de betreffende vergunning te verlenen.
- 4 In het kader van haar beroep heeft verzoekster aangevoerd dat verordening (EU) 2019/943, gelezen in samenhang met richtlijn 2019/944, de nationale regelgevende instanties verplicht om daadwerkelijke mededinging tussen marktbeheerders op de elektriciteitsmarkt te waarborgen.
- 5 Verzoekster is namelijk van mening dat de in de verordening neergelegde beginselen van vrije mededinging een marktbeheerder als bedoeld in artikel 2, punt 7, niet uitsluiten.
- 6 In haar verweer heeft de ANRE onder verwijzing naar artikel 10, lid 2, onder f), van wet nr. 123/2012 aangevoerd dat de vennootschap Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale „OPCOM” S. A. op de datum van inwerkingtreding van deze wet reeds een vergunning had voor het beheer van gecentraliseerde elektriciteitsmarkten die in 2001 was afgegeven voor een termijn van 25 jaar, zodat die beheerder op dit gebied een monopolie had.
- 7 Daarnaast stelt verweerster dat in verordening (EU) 2019/943 algemene beginselen zijn vervat die gelden voor de marktdeelnemers op de

elektriciteitsmarkt, en dat een elektriciteitsmarktbeheerder volgens de definitie in artikel 2, punt 25, van de verordening niet onder dit begrip valt.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 8 Verzoekster betoogt dat de verplichting voor nationale regelgevende instanties om mededinging tussen elektriciteitsmarktbeheerders te waarborgen aan verordening (EU) 2019/943 ten grondslag ligt en uit artikel 1, onder b), van die verordening blijkt. Op grond van dit artikel, gelezen in samenhang met artikel 3 en artikel 10, leden 4 en 5, van de verordening, dient de ANRE elk mededingingsbeperkend monopolie te vermijden.
- 9 Op grond van artikel 1, onder b) en c), en artikel 3 van de verordening voert verzoekster daarnaast aan dat de in de verordening vastgestelde beginselen van vrije mededinging marktbeheerders van de elektriciteitsmarkt zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 7, van de verordening, geenszins uitsluiten.
- 10 Aangezien de marktbeheerder de entiteit is die de aggregatie verwezenlijkt, valt de marktbeheerder van de elektriciteitsmarkt onder de definitie van „marktdeelnemer” in artikel 2, punt 25, van de verordening.
- 11 Volgens de ANRE is een prejudiciële verwijzing naar het Hof niet nodig.
- 12 Zij voert aan dat aangezien de Roemeense markt niet groot is, de creatie van twee afzonderlijke markten louter tot gevolg heeft dat de offertes van dezelfde aanbieders over deze twee markten worden verdeeld, hetgeen klaarblijkelijk een schending van de mededinging met zich brengt.
- 13 Verweerster herinnert eraan dat verzoekster in 2014 een vergelijkbaar beroep heeft ingesteld, dat is verworpen, en dat zij daarin tevens de exceptie van ongrondwettigheid van artikel 10, lid 2, onder f), van wet nr. 123/2012 had opgeworpen, die vervolgens is afgewezen door de Curte Constituțională (grondwettelijk hof, Roemenië).
- 14 Voorts is de ANRE van mening dat de prejudiciële vragen niet noodzakelijk zijn voor de beslechting van het geding, en dat de verordening duidelijk is en door de rechter kan worden toegepast.
- 15 Daarnaast betoogt de ANRE dat het door de nationale regeling toegestane monopolie niet in strijd is met de verordening, aangezien de verordening nergens bepaalt dat de lidstaten verplicht zijn om meerdere economische beheerders aan te wijzen om de gecentraliseerde elektriciteitsmarkten te organiseren en te beheren voor de groothandel in elektriciteit, maar wel algemene beginselen bevat die gelden voor marktdeelnemers van de elektriciteitsmarkt, waaronder netbeheerders of elektriciteitsmarktbeheerders volgens de definitie van artikel 2, punt 25, van de verordening, niet vallen.

- 16 Het door verzoekster aangevoerde artikel 1, onder b), van de verordening is volgens verweerster verduidelijkt in overweging 13 van richtlijn 2019/944, zodat onder „aanbieders van middelen” moet worden verstaan leveranciers van elektriciteit afkomstig van diverse energiebronnen (bijvoorbeeld windenergie, zonne-energie, geothermische energie, waterkracht, golfslag- en getijdenenergie, enzovoort), en geen dienstverleners (marktbeheer is een dienst), en onder het mogelijk maken van de „aggregatie van decentrale vraag en aanbod” moet worden verstaan het makkelijker maken van de toegang tot de markt van aankoopgroeperingen als afzonderlijke entiteit die zich met name met aggregatie bezighoudt.
- 17 Daarnaast meent verzoekster dat de gelijkstelling van de Bursa Română de Mărfuri SA in het bijzonder, of een beheerder van de elektriciteitsmarkt in het algemeen, met een aankoopgroepering zoals gedefinieerd in de richtlijn, geforceerd lijkt en geen grondslag lijkt te vinden in het huidige rechtskader. Aankoopgroeperingen zijn geen mechanisme voor een concurrerende markt of voor het beheer van elektriciteitsmarkten, en zullen dat ook niet worden.
- 18 Ten aanzien van het door verzoekster aangehaalde artikel 3 betoogt verweerster dat deze bepaling betrekking heeft op de regel dat de prijs door middel van mededinging, op basis van vraag en aanbod, tot stand komt, ongeacht het aantal beheerders dat deze regel moet toepassen. De reden dat het begrip „marktbeheerders” in de meervoudsvorm wordt gebruikt is dat de betrokken tekst verwijst naar rechtspersonen in de lidstaten, wat niet betekent dat er in elke lidstaat meerdere marktbeheerders actief moeten zijn.
- 19 Verweerster herinnert er tevens aan dat de OPCOM na de inwerkingtreding van wet nr. 123/2012 op grond van verordening 2015/1222 is aangesteld als NEMO (Nominated Electricity Market Operator) van de day-aheadmarkt (DAM) en de intradaymarkt (IDM) voor elektriciteit voor de biedzone Roemenië.
- 20 In afwijking van het in artikel 4 van verordening (EU) 2015/1222 geregelde mededingingsmodel, biedt artikel 5 van deze verordening de mogelijkheid om het monopolie-model toe te passen door slechts één NEMO aan te wijzen; die beslissing wordt aan de betrokken lidstaat overgelaten en moet aan de Commissie worden meegedeeld.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 21 Volgens de verwijzende rechter, de Curte de Apel București, is voor de beslechting van het aan hem voorgelegde geschil een prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie noodzakelijk waarin wordt verduidelijkt of verordening (EU) 2019/943 van toepassing is op de marktbeheerder van de elektriciteitsmarkt, of die verordening, eventueel uitgelegd in samenhang met richtlijn (EU) 2019/944, eraan in de weg staat dat een lidstaat sinds de datum van inwerkingtreding daarvan slechts één vergunning verleent voor het beheer van de volledige elektriciteitsmarkt van die lidstaat, en of de verlening van één vergunning in strijd

is met de artikelen 101 en 102 VWEU junctis artikel 4, lid 3, VEU en artikel 106, lid 1, VWEU.

- 22 Wat de vraag betreft of een prejudiciële verwijzing naar het Hof van Justitie noodzakelijk is, merkt de verwijzende rechter ten eerste op dat de bepalingen van Unierecht waarnaar in de prejudiciële vragen wordt verwezen nog niet eerder zijn uitgelegd, en ten tweede dat de juiste toepassing van het Unierecht in casu niet dermate voor de hand ligt dat er geen ruimte voor redelijke twijfel is. Bovendien dateert de door verweerster aangehaalde rechtspraak van het Hof van vóór de verordening.